

VERSLAG

Vergadering

Omgevingsbijeenkomst module 11 Pieterman en module 12 Katwoude

Aanwezig

Zie presentielijst (corsa)

Van

Angeline Blom

Datum vergadering

1 september 2016

Documentnummer

AMMD-001249

Registratienummer

16.0223571

---

1. Opening

Dhr. Luiten, onafhankelijk voorzitter, heet alle aanwezigen welkom en legt kort het programma van de avond uit. De focus vanavond ligt op de tafelgesprekken. De Alliantie Markermeerdijken wil belanghebbenden zoveel mogelijk in staat stellen vragen te stellen over de voorgestelde ontwerpkeuze.

Dhr. Luiten vraagt belanghebbenden waarom zij vanavond aanwezig zijn. Men is vooral benieuwd hoe de nieuwe dijk eruit gaat zien en wat dit betekent voor aspecten zoals natuur.

Namens de Alliantie zijn aanwezig: Guido Koolhaas, Wim Bovendeur, Alex Roos, Bart Hooiveld, Remco den Hertog, Marga van Beek, Ramona Smak, Hester Faber, Angeline Blom en Alex Zwart.

2. Presentatie Dhr. Bovendeur

Dhr. Bovendeur, lid Alliantie managementteam, geeft een algemene presentatie over de Alliantie, het proces en de geschiedenis van het project Markermeerdijken. De presentatie, gepresenteerde tekeningen en het verslag van de omgevingsbijeenkomst zullen na circa 1 week beschikbaar zijn via www.markermeerdijken.nl. De Alliantie is met bovenstaande vertegenwoordigers aanwezig vanavond omdat zij belanghebbenden in staat wil stellen alle vragen te stellen en ruim de tijd te hebben om deze vragen te beantwoorden.

In 2006 zijn grote stukken van de Markermeerdijken tussen Hoorn en Amsterdam afgekeurd op verschillende faalmechanismen, waaronder binnen- en buitenwaartse stabiliteit, bekleding en hoogte. In de jaren 2008 – 2015 is er veel onderzoek gedaan naar mogelijke oplossingen waaronder Dijken op veen en Bewezen Sterkte. Eind 2015 is de Alliantie Markermeerdijken opgericht met als doel eind 2021 het sein dijk veilig te kunnen geven.

Er is gekozen voor een Alliantie vorm vanwege de complexiteit van het project. De kracht uit zowel publieke sector als de markt wordt gebundeld en contractuele belemmeringen worden zo voorkomen. De Alliantie heeft als doel de wensen en eisen van alle belanghebbenden zo goed mogelijk in kaart te brengen en zo goed mogelijk een plaats te geven, want 'de dijk is van ons allemaal.'

Inmiddels heeft de Alliantie alle resultaten van eerdere onderzoeken bestudeerd en daar uitgehaald wat zinvol en verantwoord toepasbaar is. Ook is er overlegd met de omgeving en is er vooronderzoek verricht (grondonderzoek, vloer- en kelderpeilonderzoek, flora- en fauna onderzoek). Voorafgaand aan uitvoering volgt nog een bouwkundige opname van de panden langs de dijk. De komende tijd komt de Alliantie langs bij de belanghebbenden van alle modules en in de loop van het jaar zal de Alliantie nogmaals terugkomen. In welke vorm dit gebeurt wordt nog bepaald. Begin 2017 worden de plannen ter inzage gelegd. Na de zomer van 2017 wil de Alliantie starten met de uitvoering van de werkzaamheden.

3. Presentatie Dhr. Hooiveld

Dhr. Hooiveld geeft een toelichting op de totstandkoming van de ontwerpen voor Pieterman en Katwoude. Dhr. Hooiveld neemt het publiek eerst mee terug naar de belangrijkste elementen van deze module.

Elementen Pieterman:

- Op voorland verontreiniging
- Binnendijkse bebouwing incl. ijssalon
- Archeologie
- Noordse steen

Elementen Katwoude:

- Binnendijkse bebouwing
- Archeologie
- Noordse steen
- Buitendijks natuur, Gouwzee

Het Voorontwerp Projectplan (VOPP) dateert uit 2014 en is als vertrekpunt genomen bij de start van de Alliantie eind 2015. Het VOPP is vervolgens kritisch beschouwd en geactualiseerd. Hierop volgden de situaties van actualisatie, bijstelling en inpassing. De nieuwe normering is toegepast en Dijken op veen is geoperationaliseerd. Hieruit ontstond een ontwerp oplossing, de voorkeursoplossing. De Alliantie gaat nu deze ontwerp oplossing zo goed mogelijk inpassen in het landschap, waarbij op knelpuntlocaties nog naar optimalisaties gezocht wordt.

Het proces kent verschillende ontwerpfasen. Dhr. Hooiveld benadrukt dat dit proces van 'grof naar fijn' gaat. De Alliantie werkt nu toe naar het vergunning ontwerp. Als het vergunning ontwerp ingediend is, zal de Alliantie toewerken naar het definitieve ontwerp. Dan kijken we ook naar maatwerk oplossingen en welke maatregelen we moeten treffen op bijvoorbeeld de knelpuntlocaties. Het definitief ontwerp zal al een hogere mate van detail bevatten. Als laatste volgt het uitvoeringsontwerp, dit is het ontwerp waarmee daadwerkelijk aan de slag gegaan kan worden en dit zal vertaald moeten worden naar technische tekeningen geschikt voor de uitvoering van de werkzaamheden. De verschillende fasen doorlopen een iteratief proces. Continu zoekt de Alliantie naar de meest kansrijke generieke oplossing om vervolgens te bekijken hoe dit optimaal ingepast kan worden in de omgeving.

De afweging van de verschillende varianten wordt niet alleen gebaseerd op techniek. De beste oplossing wordt gekozen op basis van meerdere criteria waaronder landschap, natuur, archeologie, cultuurhistorie, conditioneringen, draagvlak van de omgeving, uitvoerbaarheid, beheer, onderhoud en kosten.

Voor module 11 (Pieterman) zijn twee realistische varianten geformuleerd:

- Binnenwaartse versterking
- Buitenwaartse asverschuiving

Dhr. Hooiveld legt uit dat voor het eerste stuk Pieterman (EA-3A) een kleine versterking voldoet. De afwatering van de buitenzijde van de dijk wordt verbeterd d.m.v. een sloot, dit lost het stabiliteitsprobleem van de dijk op. Ook moet er rekening gehouden worden met een horizon van 50 jaar. De dijk zakt in en de zeespiegel stijgt. De dijk zal daarom opgehoogd moeten worden. Voor het tweede stuk Pieterman (EA-3B) is een zwaardere ingreep nodig, namelijk een buitenwaartse asverschuiving. De bestaande dijk wordt afgegraven nadat er een nieuw stuk dijk aan de buitenkant is aangebracht.

Voor module 12 (Katwoude) zijn twee realistische varianten geformuleerd:

- Binnenwaartse versterking (lokaal of bij grote optimalisatie)
- Buitenwaartse asverschuiving

Er is gekozen voor een buitenwaartse asverschuiving. De huidige dijk wordt afgegraven en vanaf de buitenzijde wordt een nieuwe dijk aangebracht. Er is sprake van een hoogtetekort, dus de nieuwe dijk wordt iets hoger dan de huidige. Dit is een generieke oplossing. Op de tekeningen op tafel staat een

aantal locaties met rode cirkels waar specifieke oplossingen nodig zijn, zoals koppelstukken. Deze locaties worden nog uitgewerkt.

4. Tafelgesprekken

De belanghebbenden verdelen zich over twee tafels, een tafel voor vragen over Pieterman en een tafel voor vragen over Katwoude.

Tafel Pieterman:

- Er wordt meer duidelijkheid gegeven over de keuze voor een buitenwaartse asverschuiving. Een van de redenen om buitenwaarts te gaan is de kabels en leidingen die aan de binnenkant liggen. Door de keuze voor dit voorkeursontwerp hoeven de kabels en leidingen niet verlegd te worden.
- *Is er iets van glasvezel op komst?* Belanghebbenden zijn benieuwd of dit soort kansen meteen meegenomen kunnen worden. In de nieuwe brede strook die ontstaat zou het wellicht kunnen, maar dit is niet de opdracht van de Alliantie. Er is op dit stuk ook geen riolering en de asbestleiding is vaak stuk. Deze eventuele meekoppelkansen zijn genoteerd op de tekening.
- *Is de sloot aan de binnenzijde geen probleem?* Zakt de dijk dan niet weer in? Dhr. den Hertog: de combinatie van de buitenzijde en de sterkte van het materiaal onder de bestaande dijk zorgen ervoor dat we dit goed stabiel krijgen en de sloot aan de binnenzijde geen probleem vormt.
- *Wordt het materiaal van de oude dijk hergebruikt?* Dhr. Bovendeur: qua materiaal kijken we of het veilig en milieu technisch verantwoord is om dit te hergebruiken.
- *Hoe wordt de aanvoer van materialen geregeld?* Dhr. Bovendeur: grote volumes zand, grond en klei worden zoveel mogelijk aangevoerd vanaf het water. Liever rijden we niet over de bestaande weg i.v.m. de impact van werkverkeer op de weg.
- *Het water is daar niet diep, hoe werkt dit dan?* Dhr. Bovendeur: door het graven van toegangseulen.
- *Komt er geen nieuwe weg?* De huidige weg is behoorlijk verouderd, scheuringen en verzakkingen. Dhr. Bovendeur: indien er ten behoeve van de dijkversterking geen wijzigingen aan de weg hoeven plaats te vinden, wordt deze niet apart opgenomen in de scope. Wel genoteerd als meekoppelkans.
- *Een fietspad op de nieuwe dijk, wordt daar nog over gesproken?* Dhr. Bovendeur: de wens voor een fietsverbinding tussen Hoorn en Amsterdam bestaat bij een aantal overheden maar de vraag is of dit in de subsidie past. We kunnen niet zomaar een fietspad toevoegen aan onze scope. Mocht het fietspad er komen, dan is het aannemelijker dat dit naast de dijk komt in het nieuwe brede stuk.
- Veelal positieve reacties aan tafel.
- *Met welk materiaal wordt de buitenwaartse versterking uitgevoerd en hoe maak je dit sterk?* Dhr. den Hertog: voornamelijk met zand en klei. Eerst maken we een draagkrachtige zandlaag en daarbovenop vooral een klei bekleding. Houdt dit ook met een heftige Oosterstorm? Ja, we zorgen voor stevige bekleding.
- *Wordt de waterkant van de dijk ondieper?* Ja, het talud van de dijk zal flauwer worden. Hier volgen positieve reacties op. Belanghebbenden kunnen makkelijker het water inlopen.
- *Wat gaan de belanghebbenden merken, hoeveel hinder zullen zij van de uitvoering ondervinden?* Dhr. Bovendeur: in principe duurt de dijkversterking in totaal 4 jaar. We hebben een aantal ophoogslagen nodig want de grond zakt weer in, dit noemen we zetting. Eerst moet de bestaande bekleding weggehaald worden, vervolgens brengen we een onderlaag aan en start de initiële zetting. Dit gebeurt allemaal vanaf de buitenzijde, de waterzijde. Vervolgens zal er ook voorbelasting plaatsvinden voor een periode van een half jaar tot een jaar.
- De gedeeltes van de dijk die pas later, in 2011, zijn afgekeurd zijn niet in de opdracht van de Alliantie meegenomen: het advies van de Alliantie naar de belanghebbenden is om de wethouder/bestuurder van het waterschap hierover te benaderen. Belanghebbenden willen niet nu 4 jaar hinder en later weer 4 jaar hinder voor het volgende stuk dijk. Wat kan de Alliantie hierin betekenen? Dhr. Bovendeur: de Alliantie kan niet beslissen dit stuk mee te nemen, dit moet goedgekeurd worden door het Rijk. De wens is heel duidelijk maar we kunnen geen beloftes doen.
- *Blijft er geen subsidie over voor dit later afgekeurde stuk dijk?* Dhr. Bovendeur: geld zal het grootste probleem niet zijn, maar wel de vraag of men bereid is te schuiven in tijd voor het tweede stuk onder Pieterman.
- *Hoe worden belanghebbenden verder geïnformeerd?* Dhr. Bovendeur: de Alliantie komt in de loop van dit jaar terug bij de belanghebbenden. Tegen de tijd dat de uitvoering start zal ook de bouwcommunicatie starten en krijgen de belanghebbenden specifiekere informatie over

bijvoorbeeld de planning van de uitvoering. De Alliantie wil de belanghebbenden informeren en niet voor verrassingen laten staan.

- Er wordt een vraag gesteld over veiligheidszones, grenzen waarbinnen gebouwd mag worden. *Schuiven deze grenzen op, samen met de dijk?* Wat verandert er aan deze zones? Dhr. den Hertog: dit is waarschijnlijk gerelateerd aan de kruin van de kering, als de nieuwe dijk naar buiten gaat zal de grens dus ook verschuiven. De definitieve ligging van de veiligheidszones zullen tegelijkertijd met de definitieve plannen bekend worden gemaakt in de zogeheten legger.
- *Was de Alliantie ook verantwoordelijk bij de dijkversterking van Enkhuizen, Oostzaan en Wilnis?* Hier zijn fouten gemaakt. Dhr. Bovendeur: deze dijkversterkingen vielen niet onder de Alliantie. Tijdens de uitvoering moet elke slag vrijgegeven worden door een technisch adviseur, continu een toetsing om fouten te voorkomen. Maar stabiliteit blijft lastig. Volgens het rekenmodel kan de situatie veilig zijn maar blijkt de werkelijkheid toch anders. De situaties in Oostzaan en Wilnis zijn niet vergelijkbaar met de Markermeerdijken.

Tafel Katwoude:

- *Waarom kan de dijkversterking niet plaatsvinden binnen de ruimte van de bestaande dijk?* De huidige dijk kan afschuiven. Door de dijk te verschuiven maak je gebruik van de sterke ondergrond van de bestaande dijk die er al lang ligt en dus al dat gewicht heeft gehad. Ook wordt het geheel flauwer waardoor de dijk sterker wordt. Bij gebruik van de huidige dijk moet de binnenzijde versterkt worden en die ruimte is er niet.
- *Wat is het verschil met Dijken op veen?* Er is geen verschil, de afmeting van de oplossing zoals deze er nu ligt is een resultaat van de actuele ontwerpberekeningen, die gebruik maken van de nieuwe methode Dijken op veen.
- *Is de test op veen alleen in Uitdam uitgevoerd?* Op basis van de testen in Uitdam is een nieuw rekenmodel ontwikkeld, waar gegevens van de ondergrond ingevoerd worden (lokale gegevens). Deze lokale gegevens zijn o.a. door middel van het grondonderzoek door Fugro in 2014 verzameld.
- *Hoe breed wordt de nieuwe dijk?* De rand van de weg tot nieuwe teen van de dijk is ongeveer 25 meter.
- *Blijft de rijbaan op dezelfde plek?* Bij voorkeur wel. Dat is ook een belangrijke overweging geweest in de keuze voor de buitenwaartse asverschuiving.
- *Waarom wordt de huidige dijk weggehaald, kan deze niet blijven liggen?* Als we de oude dijk laten liggen kan deze nog steeds afschuiven. De nieuwe dijk geeft kracht op de oude dijk.
- *Hoe wordt de nieuwe dijk beheerd?* Waarschijnlijk hetzelfde als in de huidige situatie. Mogelijk komen er schapen op, er zal twee keer per jaar gemaaid en afgevoerd moeten worden. De dijk is nu moeilijk te beheren omdat hij erg steil is. Nu rijd je de dijk stuk met materiaal. De nieuwe dijk heeft een flauwer talud om het beheer beter te kunnen uitvoeren.
- *Wat zijn de risico's voor verzakkingen door het afgraven?* Je haalt een grondlichaam weg, daar zien we niet direct risico's in. De grond voor de nieuwe dijk wordt niet in een keer neergelegd. Beetje bij beetje zodat er niet in een keer veel kracht op komt. Maar je kunt het risico niet helemaal uitsluiten.
- *Graaf je eerst de oude dijk af?* Nee, eerst leggen we de nieuwe dijk zodat de situatie veilig blijft.
- *Worden alle modules tegelijk verstevigd?* Wanneer komt dit stuk aan de beurt? Het is nog niet duidelijk wanneer welke module aan de beurt komt. Zodra alle ontwerpen af zijn wordt er een uitvoeringsplan gemaakt.
- *Wat is de geschatte doorlooptijd voor dit stuk dijk?* Houdt rekening met 2-3 jaar. Daarin zijn periodes dat de grond tot rust moet komen zodat deze kan zakken en sterk genoeg wordt.
- *Wordt het werk aanbesteed?* Nee, de aannemer zit al in de Alliantie. Er zal ook gewerkt gaan worden met onderaannemers maar de Alliantie is verantwoordelijk voor de uitvoering.
- *Kunt u al iets zeggen over de aansluitingen?* De overgang zal geleidelijk zijn om het zo goed mogelijk te laten passen in de omgeving. Er wordt vanuit verschillende perspectieven naar gekeken, waaronder landschappelijk.
- *Kun je iets zeggen over de kantoren die aan het begin van de dijk komen?* Dat zijn kantoren van de Alliantie waaruit we de dijkversterking gaan uitvoeren. Er is veel aandacht besteed aan het ontwerp, om dat in te passen in de omgeving. Er is een tijdelijke vergunning verleend door de gemeente voor 7 jaar.
- *De keet verdwijnt in 2023, dan moet het project voltooid zijn. Dan moet de Alliantie toch voor het andere deel ook beginnen?* De 33 km dijkversterking wordt vanuit de keet aangestuurd. In 2021 zijn we nog niet helemaal klaar met ons werk.

- De Kaap is karakteristiek. Daarom kijken we of we op dit stuk binnenwaarts kunnen.
- *Is buitenwaarts versterken goedkoper?* Dat hangt af van heel veel factoren. Hoeveel bebouwing, hoeveel maatwerk. Buitenwaarts levert vaak minder hinder op. Veel kostenposten, hier is geen generiek antwoord op te geven.
- *Met welke partij heeft u te maken aan de buitenkant?* Met Rijkswaterstaat.
- *Welke gebouwen zouden een knelpunt vormen als we toch binnendijsk verstevigen?* Vrijwel allemaal.
- *Kan er op het traject een apart fietspad naast de weg gelegd worden?* Het is er nu levensgevaarlijk met schoolgaande kinderen, toeristen en wielrenners. Dergelijke meekoppelkansen behoren niet tot de opdracht van de Alliantie. De Alliantie is hierin afhankelijk van andere partijen. Polderraad: de polderraad is al langer bezig om de veiligheid te verbeteren. Jaren contact over met recreatieschap Waterland Twiske en de gemeente. De provincie heeft er nu ook aandacht voor.
- *Is er een kans dat er op het nieuwe stuk onteigend moet worden?* Daar kunnen we op dit moment nog niks over zeggen. Er moet gekeken worden hoe en waar de dijk ingepast kan worden. Onteigenen is echt niet het eerste waar je aan denkt. Maar zo ver zijn we nog lang niet. We hebben er op dit moment nog geen zicht op.
- *Wordt de nieuwe dijk vlakker?* Ja, deze wordt flauwer.

Overige vragen en opmerkingen tijdens het plenaire gedeelte:

- Er staan nu 2 stukken op de kaart met een versterkingsoplossing (EA-3A en EA-3B), komen er ook oplossingen voor de andere stukken? Dhr. Bovendeur: deze twee stukken zijn afgekeurd in de toetsronde van 2006 en zitten in de opdracht van de Alliantie. Er lopen gesprekken om te kijken of de andere stukken meegenomen kunnen worden, zodat de omgeving maar eenmaal hinder ondervindt. In de tweede toetsingsronde (2011) zijn de aangrenzende dijkstukken ook afgekeurd dus er moet zeker iets mee gebeuren, maar dit is niet opgenomen in de opdracht van de Alliantie. Dhr. Jongmans wordt gevraagd hoe belanghebbenden hier invloed op kunnen uitoefenen: ideeën naar voren brengen.
- Veelal positieve reacties op de keuze voor buitenwaarts.

5. Afsluiting

In de loop van dit jaar zal de Alliantie nogmaals terugkomen bij de belanghebbenden, de vorm waarin dit gebeurt wordt nog bepaald. De presentatie, tekeningen en het verslag van de omgevingsbijeenkomst zullen over circa 1 week op www.markermeerdijken.nl geplaatst worden. Alle aanwezigen krijgen een e-mail met een link naar deze documenten. Er wordt benadrukt dat men met vragen, suggesties of opmerkingen altijd contact mag opnemen via contact@markermeerdijken.nl. Dhr. Luiten bedankt de aanwezigen voor hun komst.